

LUILAK-STAND DER MOLENS

Op Zaterdag voor Pinksteren stonden de meeste Zaaansche molens gedurende de vroege morgenuren en den schafttijd "Op Looielak". Bij de houtzaagmolens was dit gebruik vrijwel algemeen en is ook het langst in ere gehouden.

De jongere leden van het personeel der zaagmolens trokken op dien dag al heel vroeg "te veld" om de molens "op Looielak te zette", d.w.z.: de zeilen der buitenroede "bij te leggen", twee flinke, bebladerde boomtakken aan twee der wiekeneinden te binden en aan dezelfde wieken de kruistouwen "in te pikken". Aan elk der einden dezer touwen werd een zaagselmand gebonden en daarna werd de molen netjes in 't kruis gesteld.

De omhoog staande wieken waren dus getooid met groene takken en de aan de afhangende touwen gebonden, grote zaagselmanden.

Eertijds, toen vooral het Westzijderveld te Zaandam een groot aantal houtzaagmolens telde, gaf deze wijze van versieren een aardigen indruk, en luidde als 't ware de Pinksterviering (in de Zaanstreek met de duur van 3 dagen) waardig in.

Bij de andere industriemolens werd op dien dag een dergelijke versiering niet waargenomen. Daar volstond men met het in 't kruis zetten der wieken, waarvan een tweetal, die der buitenroede, belegd met de zeilen. In geval het windstil was, bleven de molens een groot deel van den dag zich aldus vertoonen; doch indien er wind was dan zag men ze na 9 uur weer, als op "gewone" dagen draaien.

Maar "wind of stil", op Luilak, wanneer de schafttijd, wegens het eten van "warme bollen" duurde van 7 tot 9 uur, waren er maar enkele molens, welke gedurende dien tijd het bedrijf niet hadden gestaakt.

De houtzagers haalden dan 's middags 4 uur de zeilen in, zetten den molen op Zondag en hadden "heilig". (Zaansche uitdrukking voor: beëindiging van den werktijd).

De andere molens maalden meest allen door tot den gewonen stoptijd.

Bron: Over molens der familie Honig door P.Boorsma 1936-1938.

